

Tisdagen den 28 november

Kl. 15.00

§ 1 Justerades protokollet för den 20 innevarande månad.

---

*Om innebörden i
visst fall av gällan-
de skattelagstift-
ning***§ 2 Om innebörden i visst fall av gällande skattelagstiftning**

Budget- och ekonomiministern INGEMAR MUNDEBO erhöll ordet för att besvara *Per Unckels* (m) den 16 november anmälda fråga, 1978/79:137, och anförde:

Herr talman! *Per Unckel* har frågat mig om jag anser det förenligt med gällande skattelagstiftning att ett fackförbund lovat de medlemmar som deltar i en konferens ett skattefritt stipendium på 160 kr. för förlorad arbetsförtjänst.

Huruvida en ersättning av sådant slag skall inkomstbeskattas eller inte regleras i första hand av bestämmelser i kommunalskattelagen. Tillämpningen av dessa bestämmelser är en uppgift som har anförtratts taxeringsnämnderna och skattedomstolarna. Jag vill därför inte göra något uttalande om hur beskattning bör ske i enskilda fall.

Allmänt vill jag säga att om man är tveksam om vad som gäller i fråga om en inkomst bör det mottagna beloppet redovisas i självdeklarationen samtidigt som yrkande om skattefrihet framställs. Saken får sedan prövas på vanligt sätt.

PER UNCKEL (m):

Herr talman! Jag ber att få tacka statsrådet för svaret på min fråga – ett svar som ju tyvärr inte blev något svar alls. Jag är litet förvånad över att budget- och ekonomiministern väljer att för sin del skiljas från frågeställningen på detta väl enkla sätt.

Det är tyvärr ett faktum att det sätt att ersätta kursdeltagare som har praktiserats i detta fall av Svenska fabriksarbetareförbundets avdelning 44 i Nybro inte är något unikum. Under 1976 års valrörelse rapporterades det från flera håll i landet om liknande förfaranden. Att avstå, som budget- och ekonomiministern nu gör, från att ha någon uppfattning om huruvida förfarandet stämmer överens med skattelagstiftningens krav, innebär såvitt jag kan förstå risker för att uteblivet besked skall tolkas som ett medgivande att det är fritt fram att kalla ersättning för förlorad arbetsförtjänst någonting annat – i akt och mening att undandra sig beskattning.

Herr talman! Att vårt svenska skattesystem inte längre fungerar är allmänt omvittnat, men av just LO och socialdemokraterna mycket sällan erkänt. I synnerhet de orimliga marginalskatterna verkar som en regelrätt stimulans till skattefusk.

Tisdagen den
28 november 1978

*Om innebörden i
visst fall av gällan-
de skattelagstift-
ning*

Men – som inte minst socialdemokratiska försvarare av de höga marginalskattesatserna många gånger hävdad – kritik gentemot skattesystemet är inte någon ursäkt för att kringgå skattelagstiftningens stadganden.

Skulle det som Svenska fabriksarbetareförbundet i Nybro gör vara lagligt, innebär detta i realiteten att det är tillåtet att utnyttja tjänstledig arbetstid för politisk argumentationsträning och att för denna uppbära i princip obegränsad ersättning utan att betala skatt för den. Budget- och ekonomiministern kan väl ändå inte mena att ett sådant förfarande ens skulle kunna tänkas stå i överensstämmelse med vad lagen anger.

Statsrådet Mundebo säger att i tveksamma fall skall denna typ av frågor tas upp i självdeklarationen för att de sedan skall avgöras i efterhand. Min följdfråga till statsrådet blir då: Anser statsrådet att detta är ett sådant tveksamt fall, och att man alltså bör råda de medlemmar som råkar ut för den skrivelse som har varit utgångspunkten för min fråga att faktiskt ta upp denna post i sin självdeklaration, oaktat att skrivelsen säger att detta är att anse som ett s. k. skattefritt stipendium?

Budget- och ekonomiministern INGEMAR MUNDEBO:

Herr talman! Som Per Unckel väl torde känna till skall jag inte i enskilda fall svara på vad som är förenligt med gällande skattelagstiftning. Det tillkommer taxeringsnämnder och skattedomstolar att avgöra detta. Det är icke min uppgift att i riksdagen eller annorstädes avgöra vad som är förenligt med skattelagstiftningen i ett enskilt fall som denna fråga gäller. Jag kan ha personliga uppfattningar om en information av denna typ, men att avgöra rättsligt vad som är förenligt med skattelagstiftning tillkommer som sagt taxeringsnämnder och skattedomstolar. Det tillkommer icke heller mig att i ett enskilt fall ge råd om hur man bör förfara med en inkomst av det här slaget. Jag har tillåtit mig att i svaret på frågan ge en allmän syn på hur man bör förfara när man känner tveksamhet, men jag kan icke i enskilda fall ge råd till deklareranter hur de skall bete sig.

Herr talman! Låt mig till slut tillägga att jag tycker att organisationer och andra som ordnar konferenser bör informera om dessa på ett annat sätt än som har skett i det här fallet.

PER UNCKEL (m):

Herr talman! I det sista hänscendet är budget- och ekonomiministern och jag fullständigt överens.

Jag beklagar fortfarande att statsrådet med utgångspunkt i den allmänna formuleringen om tveksamhet vägrar att dra några konsekvenser rent formellt när det gäller detta enskilda fall. Som statsrådet väl känner till är detta att betrakta som ett enskilt fall med betydande modifieringar, eftersom man uppenbarligen under tidigare valrörelser – och det handlar ju här om en valrörelseanknuten information inför framtiden – har satt i system att utnyttja möjligheten att undandra sig beskattning på det här sättet. Mot den bakgrunden kan inte enligt min mening den som ytterst är ansvarig för landets skattesystem förhålla sig passiv.

Budget- och ekonomiministern INGEMAR MUNDEBO:

Herr talman! Per Unckel borde inte beklaga att jag svarar på det här sättet. Han borde i stället vara tillfredsställd med att jag följer den lagstiftning som riksdagen har beslutat om.

Överläggningen var härmed slutad.

§ 3 Om kompensation till Västerbottens län för utebliven utlokalisering av viss statlig verksamhet

Budget- och ekonomiministern INGEMAR MUNDEBO erhöll ordet för att besvara *Georg Anderssons* (s) den 20 november anmälda fråga, 1978/79:151, och anförde:

Herr talman! Georg Andersson har frågat mig om regeringen avser att inom den närmaste tiden vidta konkreta åtgärder för att ge full kompensation till Västerbotten för den uteblivna omlokaliseringen av statens bakteriologiska laboratorium och om i så fall särskilda medel finns reserverade för sådana åtgärder.

Sommaren 1977 tillkallades en särskild utredare med uppdrag att utreda frågan om lokalisering av ny verksamhet till Västerbottens län. Utredningen – vars arbete fortfarande pågår – lämnade vid årsskiftet 1977-1978 ett delbetänkande som innehåller ett antal förslag inom olika departements verksamhetsområden. Betänkandet har under våren remissbehandlats. Utredningens förslag övervägs f. n. inom regeringskansliet med sikte på att förslag skall kunna redovisas bl. a. i kommande budgetproposition.

Jag vill vidare nämna att ett ytterligare delbetänkande har inkommit till budgetdepartementet i dagarna. Det nya betänkandet kommer att snart sändas ut på remiss.

GEORG ANDERSSON (s):

Herr talman! Jag ber att få tacka för svaret även om det inte är särskilt konkret.

I svaret sägs att utredningens förslag f. n. övervägs inom regeringskansliet – en sak som man kunde utgå ifrån redan innan frågan ställdes. Det sägs vidare att utredningens förslag övervägs "med sikte på att förslag skall kunna redovisas bl. a. i kommande budgetproposition". Men min ena fråga gällde om avsikten är att ge Västerbottens län full kompensation för den uteblivna lokaliseringen av SBL till Umeå.

Min andra delfråga gällde om medel finns reserverade för detta ändamål. Det skulle vara intressant att få veta hur mycket regeringen i så fall avser att satsa i det här avseendet.

Jag konkretiserar min frågeställning på detta sätt med anledning av det sätt på vilket utredningsmaterialet har presenterats. Det har nämligen i det sammanhanget gjorts klart från utredaren i fråga att de förslag som är presenterade i utredningen skulle vara helt förankrade i vederbörande

Nr 42

Tisdagen den
28 november 1978

*Om kompensation
till Västerbottens
län för utebliven
utlokalisering av
viss statlig verk-
samhet*

*Om kompensation
till Västerbottens
län för utebliven
utlokalisering av
viss statlig verk-
samhet*

fackdepartement och att vederbörande fackministrar gett klartecken för genomförande av de objekt som föreslagits. Det är naturligtvis väldigt intressant att få det bekräftat av budgetministern.

Det har också gjorts gällande att regeringen skulle vara beredd att satsa en summa i storleksordningen 80–90 miljoner för att kompensera den uteblivna SBL-lokaliseringen, och det är också mycket värdefullt om den uppgiften kan kommenteras.

Budget- och ekonomiministern INGEMAR MUNDEBO:

Herr talman! Det kommer flera delförslag på grundval av utredarens första delbetänkande, bl. a. i budgetpropositionen, som jag nämnt i mitt svar på frågan. Det markerar att något av de delförslag som utredaren fört fram kan komma att redovisas i en annan proposition. Jag tänker då på den s. k. Vindelälvspropositionen.

Det andra delbetänkandet har – som nyss nämnts – just avlämnats, och vi vill först lyssna på vad remissinstanserna har att säga, innan vi för de förslagen vidare till riksdagen.

Min allmänna bedömning av det första delbetänkandet, där vi också har tillgång till remissinstansernas synpunkter, är att det var väl avvägda förslag, och jag räknar också med att de i ungefärligen den form som de framfördes kommer att redovisas för riksdagen. Vi gör ju beräkningar av vad förslagen kan komma att kosta, och de är ännu inte färdiga. Det betyder att jag inte är beredd att i dag exakt säga vad ett genomförande av förslagen kostar. Jag vill bara understryka att vi kommer att för riksdagen redovisa åtskilliga förslag med syfte att till Västerbottens län förlägga verksamhet som kan ge sysselsättning åt många människor såsom kompensation för att SBL icke flyttades till Västerbotten.

GEORG ANDERSSON (s):

Herr talman! Här anges nu att något av de förslag som framfördes i betänkandet om ersättningen för SBL kommer att återfinnas i propositionen om Vindelälvspaketet. Vi har ju redan upptäckt att man från regeringens sida på det här sättet tillämpar dubbel bokföring. Jag utgår från att det gäller projektet med hälsocentrum i Vindeln, som ju nu har presenterats som en del i det s. k. Vindelälvspaketet, taxerat till 15 miljoner. Men här får ju regeringen bestämma sig, om detta nu presenteras för att ersätta sysselsättningsbortfallet på grund av att Vindelälven inte utbyggdes eller om det skall kompensera sysselsättningsbortfallet på grund av att SBL inte utlokaliserades. Det kan ju inte räknas två gånger, i hederlighetens namn.

Budgetministern säger att förslagen i utredningen var väl avvägda, och det tyder ju på att de i huvudsak skall genomföras. Då frågar man sig hur det ligger till exempelvis med förslaget om utbyggnad för Polarvagnen i Lycksele som skulle ge en hel del sysselsättning i industricentrumet där.

Jag beklagar att budgetministern inte är beredd att närmare ange den volym som det här är fråga om. Utredningsarbetet fortsätter ju – vid det här laget är ett tiotal förslag presenterade, och ytterligare ett betänkande är

aviserat. Det är mot den bakgrunden angeläget att få veta om detta är förankrat i regeringen och därmed också realistiskt, vilket jag hoppas att det är.

Nr 42

Tisdagen den
28 november 1978

Budget- och ekonomiministern INGEMAR MUNDEBO:

Herr talman! Förslagen kommer att redovisas i det sammanhang där detta är mest praktiskt, utan hänsyn till någon speciell bokföringsteknik. Den utgångspunkt som vi har är att ordna sysselsättning för människorna i Västerbotten i en omfattning som ungefärligen motsvarar effekten av den uteblivna omlokaliseringen.

På några punkter blir det kanske inte nödvändigt med beslut av riksdagen för att fullfölja intentionerna i utredarens förslag. Jag kan som exempel nämna att ett av delförslagen i det första betänkandet berörde ett likviditets-tillskott till ett företag i Västerbotten för att detta skulle kunna utvidga tillverkningen av en del nya produkter. Detta företag har nu fått sådant stöd i form av ett industrigarantilån, vilket medfört att utbyggnaden redan är i full gång.

*Om kompensation
till Västerbottens
län för utebliven
utlokalisering av
viss statlig verk-
samhet*

GEORG ANDERSSON (s):

Herr talman! Budget- och ekonomiministern gör frågan om hälsocentrumet i Vindelns till en praktisk fråga. Jag tycker att det är bra om hälsocentrumet i Vindelns kommer till stånd, men jag tycker inte om att det på detta sätt presenteras som ersättning för två olika insatser. Regeringen borde bestämma sig för vad det är fråga om.

Jag kan förstå att det är praktiskt för regeringen att bokföra projektet på detta sätt, men för dem som berörs är det ju inte särdeles glädjande att de går miste om delar i Vindelälvs paketet. Detta krymper nämligen härigenom över en natt med 15 milj. kr., och det var magert redan tidigare. Är det fråga om ett inslag i en kompensation för SBL, skall det i hederlighetens namn inte presenteras som en del i det Vindelälvs paket som skulle kompensera Vindelälvsutbyggnadens uteblivande.

Budget- och ekonomiministern INGEMAR MUNDEBO:

Herr talman! För mig är det avgörande att ett förslag fullföljs. I vilket sammanhang det redovisas är inte så väsentligt. Om Georg Andersson upplever att så betydande problem är förenade med att delförslaget tryck-ritekniskt knyts till den aktuella propositionen kan jag väl tänka mig att lägga fram det i en annan proposition. Det avgörande är att insatsen kommer till stånd, och jag räknar med att så skall bli fallet.

GEORG ANDERSSON (s):

Herr talman! Det är självfallet viktigt att åtgärden i fråga kommer till stånd, men det är också viktigt att regeringen fullföljer sina löften om full kompensation. För att kunna bedöma regeringens handlande i dessa avseenden måste man då få veta vilka objekt som är att hänföra till ifrågavarande kompensation.

Överläggningen var härmed slutad.

Tisdagen den
28 november 1978

*Om taxeringsor-
ganisationen i
första instans*

§ 4 Om taxeringsorganisationen i första instans

Budget- och ekonomiministern INGEMAR MUNDEBO erhöll ordet för att besvara *Rune Torwalds* (c) den 21 november anmälda fråga, 1978/79:154, och anförde:

Herr talman! Rune Torwald har frågat mig vilka åtgärder som kommer att vidtagas för att tillse att målsättningen om en decentraliserad granskning upprätthålles vid kommande etapper för att genomföra den nya taxeringsorganisationen i första instans.

Riksdagen har beslutat om de principer som skall gälla vid fördelningen av granskningsarbetet mellan länsstyrelse och lokal skattemyndighet i den nya taxeringsorganisationen. Den grundläggande målsättningen har därvid varit att skapa en organisation som är effektiv och smidig och som samtidigt ger möjlighet att åstadkomma en rättvis och likformig taxering. Beslutet innebär i huvudsak att deklARATIONER från juridiska personer, fåmansbolagsdelägare samt högst 75 000 övriga svårkontrollerade skattskyldiga skall granskas hos länsstyrelserna medan övriga skall granskas hos lokal skattemyndighet. Särskilda förhållanden i något län skall dock kunna medföra en annan fördelning av granskningsarbetet.

Rune Torwald har hävdats att man inför 1979 års taxering i strid mot riksdagens intentioner har fört granskningen av deklARATIONERNA för en del småföretagare till länsstyrelserna. Enligt Rune Torwald har detta medfört att det inte har inrättats särskilda taxeringsdistrikt för rörelseidkare i vissa fögderier.

Fördelningen av granskningsarbetet mellan lokal skattemyndighet och länsstyrelse vid 1979 års taxering har enligt vad jag inhämtat skett i överensstämmelse med riksdagens principbeslut. Jag bortser här från att en annan fördelning övergångsvis kan ha skett med hänsyn till att resurserna för rörelsegranskning på någon lokal skattemyndighet ännu inte är fullt utbyggda.

Granskningen av småföretagarnas deklARATIONER kommer alltså att ske hos lokal skattemyndighet i den omfattning som riksdagen har angett. I fråga om vissa fögderier har man valt att inrätta särskilda taxeringsdistrikt. I andra låter man de lokala taxeringsnämnderna sköta taxeringen av alla småföretagare vars deklARATIONER granskas hos lokal skattemyndighet. Det är enligt min mening riktigt att man på detta område har en viss frihet att pröva sig fram till den organisation som passar bäst för de lokala förhållandena.

Jag följer noga verksamheten i den nya taxeringsorganisationen. Några särskilda åtgärder med anledning av fördelningen av granskningsarbetet inför 1979 års taxering är enligt min mening inte påkallade.

RUNE TORWALD (c):

Herr talman! Först vill jag tacka budget- och ekonomiministern för ett klart positivt svar.

Under mina tolv år som taxeringsnämndsordförande fick jag många bevis på värdet av lokalkännedom inom taxeringsnämnden vid taxeringsarbetet.

*Om taxeringsor-
ganisationen i
första instans*

Många misstag och irritationsmoment elimineras när lokal- och personkännedom är god. Dessutom underlättas kontakter mellan deklareranter och taxeringsnämnd.

I min motion 1977/78:1959 angav jag just som en målsättning för taxeringsorganisationen att den borde vara decentraliserad och att detta bäst kunde ske genom att man inrättade särskilda taxeringsdistrikt i alla fögderier. Utskottet som behandlade frågan hänvisade till att statsrådet i propositionen hade framfört liknande synpunkter och anslöt sig till mina krav genom att säga att man utgick ifrån att vad statsrådet hade sagt skulle bli vägledande och att mina krav i motionen därmed skulle vara tillgodosedda.

Jag noterar också tacksamt att statsrådet på den punkten inte har ändrat uppfattning utan att det i svaret står att den grundläggande målsättningen är att deklARATIONER från juridiska personer, fåmansbolagsdelägare samt högst 75 000 övriga svårkontrollerade skattskyldiga skall granskas hos länsstyrelserna, medan övriga skall granskas hos lokal skattemyndighet.

Det som gör mig betänksam är att det vid en granskning av vad som gäller i ett län visar sig att man har plockat av fögderierna så många särskilt svårkontrollerade deklARATIONER – om vi nu skall kalla dem så – att vissa fögderier inte har fått kvar några rörelseidkare med omsättning över 100 000 kr. Att tala om att exempelvis skomakare, hårfrisörskor m. fl. med en omsättning av den storleken skulle vara svårgranskade torde knappast vara rimligt. I andra fögderier har man inte fått kvar några rörelseidkare med omsättning över 200 000 kr. Det är alltså sådana rörelser som enligt bokföringslagen anses vara särskilt enkla att granska och som kräver mindre kvalifikationer i fråga om bokföringens anordnande m. m.

Mot den bakgrunden har jag ställt min fråga, och jag är naturligtvis tillfredsställd med att statsrådet i svaret säger att han kommer att noga följa verksamheten i den nya taxeringsorganisationen. Det tror jag är mycket angeläget att göra, för om de tendenser som jag har sett får bli utslagsgivande i det fortsatta arbetet kommer uppenbarligen riksdagens avsikter med en decentraliserad taxeringsorganisation att förfuskas.

Jag hoppas därför att statsrådet liksom jag noggrant kommer att följa dessa frågor och som sagt kontrollera att de intentioner som fanns i propositionen och i det aktuella riksdagsbeslutet inte förfuskas utan att vi får en decentraliserad taxeringsorganisation.

Budget- och ekonomiministern INGEMAR MUNDEBO:

Herr talman! Låt mig bara än en gång betona att jag är angelägen om att de intentionerna skall fullföljas i alla avseenden – också i detta.

Överläggningen var härmed slutad.

Tisdagen den
28 november 1978

*Om upphandlingen
av stålbroar*

§ 5 Om upphandlingen av stålbroar

Kommunikationsministern ANITHA BONDESTAM erhöll ordet för att besvara *Rolf Clarksons* (m) den 16 november anmälda fråga, 1978/79:140, och anförde:

Herr talman! Rolf Clarkson har frågat mig om upphandling av stålbroar har skett på sådant sätt att inte bara varven utan även företag inom den mekaniska industrin har haft möjlighet att lämna anbud och få dem prövade objektivt.

Det uppdrag som den tidigare regeringen av sysselsättningskäl gav vägverket i fråga om upphandling av fyra vägbroar innefattade ingen annan begränsning i normalt upphandlingsförfarande av vägbroar än att den bärande brokonstruktionen skulle utföras i stål. Upphandlingen skulle underställas regeringens prövning. Vägverket fordrade in anbud i enlighet härmed och underlaget underställdes regeringens prövning.

Stålbyggnadsindustrin har således haft möjlighet att lämna anbud och har också utnyttjat denna möjlighet.

Genom beslut den 26 oktober 1978 uppdrog regeringen åt vägverket att fullfölja upphandlingen för en av de fyra broarna. Mot bakgrund av sysselsättningsläget på varven föreskrev regeringen därvid att stålkonstruktionen skulle utföras inom varvsindustrin. För de övriga tre broarna prövade regeringen inte avgivna anbud utan angav att det ankom på vägverket att avgöra om dessa anbud skulle antagas. Vägverket har därefter upphandlat två av dessa broar. Härvid har stålentreprenaderna tillfallit stålbyggnadsföretag.

ROLF CLARKSON (m):

Herr talman! Jag ber först att få tacka kommunikationsministern för svaret på min fråga.

När den tidigare regeringen bekantgjorde att den avsåg att tidigarelägga byggandet av fyra broar och dessutom att låta utföra dem i stålkonstruktion, var det någonting som vi här i riksdagen hälsade med glädje. Vi förutsatte naturligtvis att upphandlingen skulle ske objektivt, så att inte bara själva byggandet av broarna och ditsättandet av dem utan också konstruktionsarbetet skulle gynna sysselsättningen i svensk verkstadsindustri. När nu regeringen bestämde att den första beställningen av dessa broar skulle lämnas till varvsindustrin, är min fråga till kommunikationsministern om det anbud som därvid antogs var det lägsta av de ingivna.

Kommunikationsministern ANITHA BONDESTAM:

Herr talman! Bland de icke förkastade anbudena fanns det ett anbud som låg lägre. Det var en offert på 44,5 milj. kr., medan det anbud som antogs låg på drygt 46 miljoner, alltså en skillnad på 1,5 milj. kr. På grund av sysselsättningsläget vid varven bestämde regeringen att det något högre anbudet skulle antas.

ROLF CLARKSON (m):

Herr talman! Rent principiellt, kommunikationsministern, tycker jag detta är ganska upprörande. Inte för beloppets storlek – det kan vi väl, i jämförelse med de stora siffror det egentligen rör sig om, lämna därhän – men på grund av att det är både dyrbart och arbetskraftskrävande att lämna anbud på konstruktioner av den här sorten. Det är därför ett kraftigt bakslag för den eller de företag som kanske har räknat särskilt lågt för att ha en möjlighet att behålla eller utöka sin sysselsättning att plötsligt finna att deras korrekta anbud, trots att det är lägst, inte har blivit antaget.

Jag tycker att man måste skilja mellan å ena sidan olika aktiviteter för att stödja den dåliga svenska varvsindustrin och å andra sidan de hänsyn som måste tas till andra delar av vårt näringsliv. Denna bransch inom verkstadsindustrin har det sannerligen inte lätt den heller, och detta objekt var av en storleksordning som gjorde det ytterligt stimulerande. Jag tycker därför man har rätt att klandra regeringen som inte låtit affären gå till den affärsmässigt sett riktige mottagaren.

Jag hoppas att det när det gäller den fjärde bron inte blir ett upprepande av den här sorgliga historien.

Överläggningen var härmed slutad.

§ 6 Om planerna på fasta förbindelser över Öresund

Kommunikationsministern ANITHA BONDESTAM erhöll ordet för att besvara *Ingrid Sundbergs* (m) den 17 november anmälda fråga, 1978/79:150, och anförde:

Herr talman! Ingrid Sundberg har frågat mig dels hur de danska och svenska regeringarna efter remisstidens utgång kommer att handlägga frågan om fasta förbindelser över Öresund, dels när ett eventuellt förslag kan förväntas.

Efter att ha tagit del av remissutfallet kommer regeringen att snarast möjligt ta upp överläggningar med den danska regeringen i frågan om fasta förbindelser över Öresund.

När dessa överläggningar kan leda fram till något resultat och därefter ett eventuellt förslag kan föreläggas riksdagen kan jag inte bedöma vid en tidpunkt då överläggningarna inte ens har påbörjats.

INGRID SUNDBERG (m):

Herr talman! Jag skall be att få tacka kommunikationsministern för svaret.

Till första delen ställer jag mig positiv. Där fanns i alla fall en antydning om att regeringarna snarast möjligt efter remisstidens utgång skall börja förhandla. Däremot har kommunikationsministern helt förståeligt inte kunnat göra någon bedömning, men jag hade önskat att hon skulle uttala en förhoppning.

Nr 42

Tisdagen den
28 november 1978

*Om planerna på
fasta förbindelser
över Öresund*

*Om planerna på
fasta förbindelser
över Öresund*

Det är mer än 100 år sedan man började tala om fasta förbindelser över Öresund. Så småningom blev det diskussioner, förhandlingar, en utredning, remisser, nya förhandlingar, det fattades ett beslut – dock icke av danska folketinget. Det blev nya förhandlingar och en ny utredning. Den utredningen är nu ute på remiss, och man väntar på ett beslut.

Men detta är något av ett perpetuum mobile. Även om regeringar kommer och går är situationen i Sydsverige faktiskt sådan att man inte kan vänta mycket längre. Statsministern Anker Jørgensen har, efter det att jag lämnade in min fråga, intervjuats av TT, och då sade han att han gör en prioritering av en fast förbindelse mellan Helsingborg och Helsingör. Vid en prioritering bör man ta den minsta uppgiften först, sade han. Jag skulle vilja fråga kommunikationsministern personligen: Den danske statsministern vågar gå ut och göra en prioritering, kan statsrådet Bondestam göra en prioritering eller vill kommunikationsministern vänta tills förhandlingarna har upptagits? För oss i Sydsverige skulle det vara intressant att få höra den nya kommunikationsministerns uppfattning i frågan.

Det framgår av utredningen, och jag tycker det är ganska intressant, att förbindelsen mellan Helsingborg och Helsingör, som kostnadsberäknats till 1,2 miljarder om den görs i form av enkelspårig tunnel, också visat sig bli den mest lönsamma. Den är alltså samhällsekonomiskt fördelaktig. Nu säger man på danska sidan att man vill prioritera Stora Bält-bron. Det förstår jag att man vill göra. Men skulle inte ett land som vårt, med möjlighet att låna upp internationellt kapital, kunna satsa på en samhällsekonomiskt lönsam investering som skulle – inte minst för Helsingborgs stad – vara ett lyckat beslut?

Jag nämner Helsingborg därför att situationen där är rent ut sagt besvärande. Om färjetrafiken i fortsättningen skall ta hand om tågen måste nya färjelägen byggas vid den s. k. Hucken där LB-färjorna nu ligger. Det blir fråga om nya spåranslutningar, stationsutrymmen, terminalanläggningar och naturligtvis ombyggnader i hamnen.

Frågan är hur länge de som har ansvaret i Helsingborg och – inte minst – skattebetalarna skall behöva vänta för att få klart för sig när en förbindelse kan komma till stånd. Jag begär inte att kommunikationsministern skall ge ett definitivt besked. Men har kommunikationsministern möjlighet att göra en prioritering, och har kommunikationsministern en uppfattning om i vilket decennium vi kan räkna med en förbindelse?

Kommunikationsministern ANITHA BONDESTAM:

Herr talman! När det gäller frågan om jag kan uttala mig om en prioritering av Helsingborg–Helsingörförbindelsen vill jag bara nämna att remisstiden utgår den 15 december 1978. Den har blivit utsträckt för ett par remissinstanser till den 20 januari 1979. Men alla möjligheter står öppna, och därmed finns det inte heller något hinder för en prioritering av en sådan förbindelse om remissutfallet blir sådant.

På frågan hur lång tid det kan ta kan jag bara svara att från den tidpunkt

överläggningarna togs upp beträffande det tidigare avtalet, från 1973, dröjde det knappt ett år innan propositionen var framlagd för riksdagen.

INGRID SUNDBERG (m):

Herr talman! Jag skulle också vilja höra om kommunikationsministern anser det tänkbart att man åstadkommer en fast förbindelse mellan Helsingborg och Helsingör som en rent svensk satsning. Det finns, som jag redan sagt, ett lönsamt projekt, det råder arbetslöshet och det är därför relativt lätt att få arbetskraft, och vi har med all sannolikhet möjlighet att låna upp internationellt kapital. Med tanke på de danska förhållandena tror jag att detta är den enda realistiska utvägen. Självfallet blir kommunikationsministern också i fråga om det alternativet bunden av vad remissinstanserna säger, men lika väl som man gör påtryckningar från Malmö kommuns sida för att man där genom enskild satsning skall kunna få till stånd en fast förbindelse med Danmark tycker jag att man bör kunna verka för att den betydligt mer angelägna förbindelsen mellan Helsingborg och Helsingör blir en rent svensk satsning.

Kommunikationsministern ANITHA BONDESTAM:

Herr talman! Att svara på den senast av Ingrid Sundberg ställda frågan vore att föregripa överläggningarna.

Överläggningen var härmed slutad.

§ 7 Om åtgärder för att trygga sysselsättningen i Östra Göinge kommun

Arbetsmarknadsministern ROLF WIRTÉN erhöll ordet för att i ett sammanhang besvara dels Jörn Svenssons (vpk) den 14 november anmälda fråga, 1978/79:131, dels Bo Lundgrens (m) den 22 november anmälda fråga, 1978/79:164, och anförde:

Herr talman! Jörn Svensson har frågat mig vad regeringen avser att göra i anledning av den akuta sysselsättningskrisen i Broby.

Bo Lundgren har frågat mig om vilka åtgärder regeringen tänker vidta för att åstadkomma en tillfredsställande arbetsmarknadssituation i Östra Göinge kommun.

Jag besvarar frågorna i ett sammanhang.

Det som hänt är att Broby Industrier AB, som är beläget i Östra Göinge kommun, har begärts i konkurs. Sonderingar pågår om möjligheterna till en rekonstruktion. Jag är i avvaktan på en eventuell rekonstruktion inte beredd att uttala mig om vad regeringen avser att göra i anledning av den uppkomna krisen i Broby Industrier.

Enligt vad jag erfarit har länsstyrelsen i Kristianstads län tillsatt en särskild arbetsgrupp för att försöka lösa sysselsättningsproblemen i Östra Göinge kommun. I arbetsgruppen ingår representanter för länsstyrelsen, länsarbets-

Nr 42

Tisdagen den
28 november 1978

---

*Om åtgärder för
att trygga syssel-
sättningen i Östra
Göinge kommun*

Tisdagen den
28 november 1978

*Om åtgärder för
att trygga syssel-
sättningen i Östra
Göinge kommun*

nämnden, utvecklingsfonden och kommunen. Det kommer att utses en tjänsteman inom regeringskansliet som gruppen kan hålla kontakt med.

BO LUNDRÉN (m):

Herr talman! Jag ber först att få tacka arbetsmarknadsministern för svaret.

Som jag har framhållit i min fråga är arbetsmarknadssituationen i Östra Göinge kommun bekymmersam. Sådan var situationen också i april i år, när före industriministern på en fråga av mig gav svaret att regeringen självfallet är beredd "att vidtaga de särskilda åtgärder som kan komma att behövas för att förbättra sysselsättningsläget i Östra Göinge".

Redan då var det problem som sedermera har blivit akut i fråga om Broby Industrier en skugga vid horisonten. Sedan dess har en hel del inträffat som ytterligare försämrat bilden. Det pågår förhandlingar om nedläggning av Östanå Pappersbruk med drygt 150 anställda. Broby Industrier har, som arbetsmarknadsministern själv nämnde, förra veckan gått i konkurs. Det har i sin tur lett fram till att Skåneskog Ekonomisk Förening i dag har begärts i konkurs. Även det, fastän i mindre omfattning, påverkar arbetsmarknadssituationen i kommunen. Man fick i förra veckan besked om att ett företag som heter Opti-Nord AB planerar att flytta sin tillverkning från kommunen, vilket skulle beröra ett 50-tal människor i Östra Göinge. I frågedebatten i april sade före industriministern att den av regeringen tillsatta arbetsgruppen under landshövding Lemnes ordförandeskap skulle vara oförhindrad att pröva även frågor hur man skulle kunna stödja Skåneskog och Broby Industrier, vilket självfallet skulle ha kunnat påverka arbetsmarknaden i Östra Göinge. Jag tycker att det är något förvånande att regeringen nu inte har varit beredd att genom stöd till Skåneskog och Broby Industrier få tillräckligt med tid för att avvakta Lemnegruppens utredning för att på så vis ha tillfredsställande underlag för ett definitivt ställningstagande. Nu har man fått en situation med konkurs vid båda enheterna.

Det är självfallet risk för att en kommun som är belägen i en större region där arbetsmarknadsläget i stort relativt sett kanske är bättre än i andra regioner i landet, inte minst i Norrland, glöms bort och blir en ö som man inte direkt ser till. Jag tror att det är väsentligt att regeringen i det här sammanhanget är beredd att även se till små kommuner som Östra Göinge.

Östra Göinge kommun har tillsammans med länsstyrelsen hemställt hos regeringen dels att få representation i den arbetsgrupp som arbetsmarknadsministern talade om och som man alltså har sett positivt på från regeringens sida, dels att kommunen får ingå i den s. k. grå zonen eller – när det gäller lokaliseringssöd – behandlas som om den ingick i det området.

Jag vill ställa ytterligare en fråga till arbetsmarknadsministern: Finns det beredskap hos regeringen att i det här sammanhanget vidta ytterligare stödåtgärder för Östra Göinge kommun?

Arbetsmarknadsministern ROLF WIRTÉN:

Herr talman! Regeringen har inte glömt bort Östra Göinge kommun och de problem som finns där, som förvisso är riktigt skildrade av Bo Lundgren. Men som framgår av svaret pågår det aktiviteter, och vi hoppas väl båda att de så småningom skall leda till resultat. Just nu kan jag inte bedöma utgången av den eventuella rekonstruktion som kan bli aktuell.

Hela frågan om den grå zonen är under behandling efter sysselsättningsutredningens förslag om en ny indelning av landet i stödområden. F. ö. är det så att om speciella skäl talar för en bygd kan man även pröva den vägen – men därmed har jag inte givit några löften. Jag tror också att herr Lundgren väl känner till att det förhåller sig så.

BO LUNDGREN (m):

Herr talman! Även om det väl är allas vår förhoppning att man nu, efter den konkurs som har ägt rum, skall kunna genomföra en vettig rekonstruktion av såväl Broby Industrier som Skåneskogkoncernens övriga aktiviteter, är det klart att man inte definitivt kan uttala sig om hur det kommer att bli och vilka konsekvenser det kommer att få för sysselsättningen. Men som jag sade är det även andra företag som är berörda: Östanå pappersbruk, Opti-Nord AB, Tretorn AB och en hel del andra företag där varsel i dag är utfärdat. Detta förvärrar ytterligare den situation som råder i Östra Göinge.

Jag tror att det för invånarna i kommunen – med tanke på den oro de känner för sin sysselsättning, de svårigheter de skulle ha vid en flyttning från orten att bl. a. till rimliga priser avyttra sina fastigheter och mycket annat som kommer in i bilden för de enskilda människorna – är väsentligt att regeringen, bortsett från att den nu är beredd att ta kontakt med den här arbetsgruppen, åtminstone vidimerar att den är beredd att gå in med speciella stödåtgärder i de fall där sådana behövs och det finns vettiga projekt från kommunen. Kommunen har i sin hemställan bl. a. pekat på möjligheten att efterskänka ett lån som belastar en fastighet som företaget Tricoscand tidigare hade för att kunna utnyttja den som kommunal industrifastighet. Detta är ett exempel på förslag från kommunen som regeringen skulle kunna gå in och stödja, och jag hoppas att arbetsmarknadsministern och regeringen är beredda att positivt pröva sådana här framställningar från Östra Göinge kommun.

Arbetsmarknadsministern ROLF WIRTÉN:

Herr talman! I och med att regeringen kommer att utse en person som skall följa arbetet i Östra Göinge är det därmed sagt att vi kommer att göra vad vi kan inom de ramar som riksdagen har givit oss möjlighet att agera.

Överläggningen var härmed slutad.

Tisdagen den
28 november 1978

*Om ökad effekti-
vitet vid arbetsför-
medlingarna*

§ 8 Om ökad effektivitet vid arbetsförmedlingarna

Arbetsmarknadsministern ROLF WIRTÉN erhöll ordet för att besvara *Rune Torwalds* (c) den 15 november anmälda fråga, 1978/79:134, och anförde:

Herr talman! Rune Torwald har frågat mig vilka åtgärder som övervägs för att öka effektiviteten inom olika organ som har att verka för att hålla arbetslösheten nere.

Utvecklingen på arbetsmarknaden har inneburit ökade svårigheter att få krav och önskemål från arbetsgivare resp. arbetstagare att sammanfalla. Delvis beror detta på en bristande överensstämmelse mellan utbud och efterfrågan på olika typer av arbeten i olika orter. Men det kan också bero på de särskilda krav som arbetsgivare ställer eller de begränsningar som många arbetssökande har i sitt arbetsutbud. Detta gäller inte minst i fråga om ungdomar som många gånger saknar arbetslivserfarenhet, är osäkra i sitt yrkesval och därför ofta kräver omfattande förmedlingsinsatser innan en anställning kan komma till stånd.

Att försöka få utbud och efterfrågan på arbetsmarknaden att mötas är den huvudsakliga arbetsuppgiften för arbetsförmedlingen. Insikten om de svårigheter som härvid finns utgör bakgrunden till den betydande upprustning som arbetsförmedlingen genomgått under senare år. Således har arbetsförmedlingen enbart under 1970-talet tillförts ca 1 800 nya tjänster. ADB-platslistor finns i dag i hela landet. Försöksverksamhet med allmän platsanmälan och sökning och bevakning av lediga platser i datalagrad platsinformation bedrivs på många platser inom landet. Försök med s. k. fasta arbetsformer för individuell platsförmedling görs på flera förmedlingar.

Jag vill i detta sammanhang också framhålla att upprustningen av arbetsförmedlingen kommer att fortsätta. Emellertid är jag medveten om att utvecklingen av de arbetsmarknadspolitiska åtgärderna, t. ex. den kraftiga expansionen av arbetsmarknadsutbildningen och insatser för att hålla arbetskraft kvar i företagen, har inneburit att utrymmet för den platsförmedlande verksamheten inom arbetsförmedlingarna blivit mindre.

För att just se över hur förmedlingens resurser används kommer AMS inom kort att tillsätta en utredning som skall lägga fram förslag rörande platsförmedlingens organisation. Representanter för arbetsmarknadens parter i AMS styrelse har anslutit sig till en sådan utredning.

RUNE TORWALD (c):

Herr talman! Jag tackar arbetsmarknadsministern för svaret.

När man läser redovisningarna från länsarbetsnämnderna kan man inte undgå att ibland förvåna sig över hur stort antal obesatta lediga platser som finns vid varje rapportperiods slut trots att tillströmningen av nya platser är förhållandevis låg.

Undersökningar bl. a. i Göteborg har visat att de arbetssökande ungdomarna är kritiska mot den hjälp de får vid arbetsförmedlingarna. De säger att de inte klarar av att med hjälp av den s. k. platsjournalen finna ut vilka

Om ökad effektivitet vid arbetsförmedlingarna

möjligheter de har att söka de olika jobben.

Inom t. ex. Göteborgs och Bohus län finns också vissa yrkesgrupper, där hela tiden antalet lediga platser är större än antalet arbetssökande, samtidigt som det finns andra branscher med stort överskott arbetssökande. Jag menar att de arbetsförmedlande tjänstemännen där naturligtvis måste hjälpa till att försöka slussa över folk från det ena området till det andra.

Det sägs i svaret att kraven från arbetsgivarna är så stora att det är svårt att svara upp mot dem. Jag skulle nog våga hävda att det också är de arbetssökande som ibland har alldeles för stora och bestämda krav på de jobb de skall ha. Kraven är helt enkelt orrealistiska och inte förankrade i verkligheten. Där måste naturligtvis tjänstemännen också hjälpa till.

Jag vill i all hast referera vad som stod i GT två dagar efter det att jag ställde den här frågan, nämligen fredagen den 17 november. Två kommunaltjänstemän i Kungsbacka hade satt i gång att ragga jobb, och de hade klarat av att plocka ihop ett 40-tal jobb på ett par dagar. Man erkände på arbetsförmedlingen att man var förbluffad över hur lätt det gick att få fram så många jobb. Men det var kanske bara detta att de satte i gång att ringa runt och höra med företag och andra hur det stod till.

Jag välkomnar den utredning som arbetsmarknadsministern talar om. Jag skulle bara vilja sluta det här inlägget med att fråga om inte arbetsmarknadsministern tycker att det är på tiden att arbetsförmedlingarna och även arbetsmarknadsverket omfördelar sina resurser, sätter in mer folk på direkt arbetsförmedling än på att syssla med långsiktiga utredningar.

Situationen är sådan att många ungdomar inte hittar ut. Jag har träffat andra, som säger att det inte är någon idé att gå till arbetsförmedlingen – de har skaffat sig jobb på egen hand. Då måste det finnas brister i arbetsförmedlingarnas sätt att ta hand om ungdomarna. Och jag tror att den största bristen är att det är för litet folk i dag på arbetsförmedlingarna som sysslar med direkt arbetsförmedling och för många som sysslar med att utreda framåtsyftande projekt. Det tror jag är ett misstag när det finns långa köer av arbetssökande.

Arbetsmarknadsministern ROLF WIRTÉN:

Herr talman! Rune Torwald nämnde de problem vi har att få dem som i dag står utanför arbetsmarknaden att komma till de jobb som ändå finns på marknaden. Det är lyckligtvis så att vi har ett ökande antal arbetstillfällen att bjuda ut – det är en klar förbättring som har inträffat på den punkten.

Men det är inte fullt så lätt avhjälpt som Rune Torwald tycks tro. Jag kan referera en undersökning som gjorts på Volvo, eftersom Rune Torwald själv nämnde detta företag.

Av 520 personer som sökte fick 293 arbete, dvs. 56 %. Det är inget unikt med det – det är ungefär vad man kan uppnå; det finns alltid flera sökande än det finns jobb, så det tycker jag inte är så anmärkningsvärt. Men om man går djupare in i den här statistiken, finner man att bara 4 % av de anställda var 40 år eller äldre och att 83 % var yngre än 30 år. 44 % av de arbetslösa i länet är kvinnor. Men endast 7 % av dem som anställdes vid Volvo var kvinnor.

*Om ökad effekti-
viteten vid arbetsför-
medlingarna*

Denna siffersammanställning kan kanske vara svår att följa när den läses upp så här hastigt, men den visar ändå vilka problem förmedlarna står inför. Den som skall anställas skall alltså helst vara under 30 år, och den skall absolut inte vara kvinna – då passar det inte riktigt ihop.

Jag är också beredd att ändra på diskussionen, som Rune Torwald gjorde, och erkänna att de sökande också många gånger har för stora förväntningar på de jobb som finns. Därför har förmedlarna också svårigheter att förmå en sökande att ta det jobb som erbjuds. Liksom Rune Torwald tycker jag det är mycket viktigt att man tar till vara de tillfällen som bjuds – det gäller särskilt ungdomarna – eftersom all arbetslivserfarenhet är av värde längre fram liksom den utbildning man kan få genom arbetsmarknadspolitiska insatser.

Herr talman! Jag skall också gärna kommentera vad man kan göra åt personalresurserna vid förmedlingarna, men min repliktid är slut för den här gången.

RUNE TORWALD (c):

Herr talman! Jag tackar för den här kompletteringen – jag tycker den var positiv.

Det är tyvärr så att många lediga platser inte får någon sökande. Jag har talat med sådana arbetsgivare, och de har sagt att det gällt vanliga enkla jobb, exempelvis sommarjobb, av sådan karaktär att de normalt borde locka sökande.

Jag har också frågat en del ungdomar varför de inte tog ett visst jobb. Jag har då fått till svar: Jaså, var det sådant. När jag läste om det i platsjournalen förstod jag inte att det var det det innebar.

Tyvärr – det vill jag gärna säga, eftersom jag själv är personalchef till professionen – finns det många arbetsgivare som har en missriktad ambition att utmåla jobben som krävande så stora kvalifikationer att det avskräcker många sökande, som i och för sig vore kvalificerade att söka. En rutinerad arbetsförmedlare skulle kunna hjälpa dem som läser platsjournalerna att förstå att de i alla fall kan söka sådana jobb. Han kan själv ta kontakt med arbetsgivare och säga: Jag har en pojke eller flicka här som jag skulle vilja rekommendera. Jag tror att det är en sådan personlig kontakt som kan behövas i större omfattning.

Jag vet att arbetsförmedlarna har så mycket över sig att de inte kan göra detta – de är för få; det har jag kontrollerat. Men jag tror alltså att man genom att förstärka den sidan skulle kunna få en förbättring till stånd, till fördel för både arbetsgivarsidan och de arbetssökande. Även arbetsgivarna gör sina misstag genom att, som sagt, lämna en alltför kvalificerad beskrivning av ett i och för sig ganska enkelt jobb. Det avskräcker ungdomarna från att ens söka sådana jobb.

Jag hoppas på ytterligare kompletteringar.

Arbetsmarknadsministern ROLF WIRTÉN:

Herr talman! De som är ömtåligast på arbetsmarknaden är de långtidssökande. Av andra undersökningar, exempelvis från Eskilstuna, vet vi att de ställer större krav på förmedlaren. Det tar betydligt längre tid att hjälpa en sådan person att få ett arbete än en som kommer för första gången och som har varit arbetslös en kort tid. Den långtidssökande kräver kanske fem gånger så mycket av arbetsförmedlingen.

Vi vet att vår arbetslöshetskö tenderar att omfatta allt fler långtidssökande, som är svåra för förmedlarna att klara av. Det är i ett sådant läge givet att personalresurserna blir ansträngda. Detta förhållande har motiverat att regeringen så hårt satsat på förstärkningar till förmedlingarna.

Jag vill erinra Rune Torwald om att jag i mitt svar avslutningsvis nämnde att arbetsmarknadsstyrelsen avser att gå igenom sina resurser, såväl personella som tekniska, för att utvärdera hur man skall kunna utnyttja dem på bästa sätt. Om man från samhällets sida ställer allt större krav på arbetsmarknadsverket för att få fram beredskapsjobb och fler praktikjobb och för att utöka arbetsmarknadsutbildningen osv., är det givet att förmedlingsjobbet kan komma litet i kläm. Men det framgår klart av direktiven till utredningen att man just avser att undersöka hur man bäst kan ge utrymme åt förmedlingsarbetet och hur man skall omfördela sina styrkor för att kunna ge de arbetssökande bästa möjliga hjälp. Det gäller också att ta hänsyn till den fortgående teknikförbättringen på dataområdet och att se till att kontorsnätet är så väl utbyggt som möjligt.

RUNE TORWALD (c):

Herr talman! Det är naturligtvis riktigt att de långtidssökande är de mest tidskrävande för arbetsförmedlingarna. Men risken finns också att de som stått kort tid i arbetskön och som kanske egentligen vore lämpade för väldigt många jobb blir långtidssökande, därför att de aldrig vågar söka några jobb. Till dem brukar jag säga: Ta vilket jobb som helst hur kort tid det än varar, för det korta jobbet är ofta inkörsporten till ett fast jobb.

Det visar sig mycket ofta att ett vikariat på två à tre månader resulterar i en fast anställning för den arbetssökande sedan denne väl kommit innanför företagets väggar och bjudit till och varit positiv. Men ungdomarna är ofta trots allt litet rädda för att söka den typen av jobb.

Jag anser det vara positivt att arbetsmarknadsministern betonar att utredningen skall ta upp dessa aspekter, och jag hoppas att det skall kunna leda till att vi framöver får ökade resurser och bättre effektivitet inom arbetsförmedlingen.

Överläggningen var härmed slutad.

Tisdagen den
28 november 1978

*Om åtgärder för
att hindra samgå-
ende mellan Volvo
BM AB och Val-
met AB i Finland*

§ 9 Om åtgärder för att hindra samgående mellan Volvo BM AB och Valmet AB i Finland

Arbetsmarknadsministern ROLF WIRTÉN erhöll ordet för att besvara Allan Gustafssons (c) den 16 november anmälda fråga, 1978/79:138, till statsministern, och anförde:

Herr talman! Allan Gustafsson har ställt följande fråga till statsministern: "Vilka åtgärder ämnar regeringen vidta för att förhindra ett samgående mellan Volvo BM och Valmet AB i Finland?" Frågan har överlämnats till mig för besvarande.

Den 15 november i år offentliggjorde Volvo BM och det finska företaget Valmet att de hade kommit överens om att ta upp förhandlingar som syftar till samarbete i fråga om projektering, produktutveckling, tillverkning och marknadsföring av traktorer.

Regeringen kommer att följa utvecklingen av de inledda förhandlingarna genom etableringsdelegationen i industridepartementet.

Enligt de uppgifter som jag har inhämtat i ärendet spelar Arvika en mycket liten roll i Volvo BM:s traktortillverkning. Volvo BM sysselsätter i landet ca 5 000 personer, och ca en tredjedel av företagets omsättning avser traktorer. I Arvika har Volvokoncernen ca 1 400 anställda, varav endast 20 personer arbetar med produktion för traktorer.

Om de nyligen presenterade planerna på ett samarbete mellan Volvo BM och Valmet efter förhandlingar med berörda parter leder fram till ett konkret förslag, är det möjligt att ett beslut av den svenska regeringen enligt 1916 års lag angående vissa inskränkningar i rätten att förvärva fast egendom m. m. kan komma att erfordras för att de skall kunna förverkligas. Jag har i dagsläget inga möjligheter att föregripa regeringens eventuella ställningstagande i denna fråga, som naturligtvis måste bedömas utifrån föreliggande omständigheter, om den skulle komma att aktualiseras.

ALLAN GUSTAFSSON (c):

Herr talman! Jag ber att få tacka arbetsmarknadsministern för svaret på min fråga.

Man vet ju aldrig vart ett sådant här samarbete kan leda hän – vi har haft exempel på att arbetstillfällen har försvunnit ur landet – och så snart jag läste om det i pressen tog jag därför upp saken; jag tänkte att man kanske på ett tidigt stadium borde uppmärksamma den. Enligt de uppgifter jag har fått är nämligen de förhandlingar som nu har påbörjats avsedda att slutföras inom några månader.

Volvo BM:s genomsnittliga årsproduktion här i landet är ca 7 000 enheter. Valmet tillverkar traktorer både i Finland och i Brasilien, där företaget har Sydamerikas näst största traktorfabrik och där verksamheten skall fortsätta oberoende av det planerade samarbetet i Norden. Dess årsproduktion uppgår till ca 15 000 traktorer, och marknadsandelen i Brasilien är ca 30 %. Det brasilianska företagens produktion är alltså gott och väl dubbelt så stor som det svenska företagens.

Om ny sysselsättning för de anställda vid Schlasbergs Konfektionsfabrik AB i Landskrona

Man meddelar att man nu har genomgångar och förhandlingar med de anställdas organisationer för att närmare utreda konsekvenserna för personalen, och det är klart att personalen känner en viss oro.

Arbetsmarknadsministern säger i sitt svar att för Arvikas del spelar traktortillverkningen en mycket liten roll, eftersom den berör endast ca 20 personer, och det är riktigt. Men vi känner inte till följdverkningarna inom andra delar av landet, där Volvo har tillverkning förlagd. Kanhända kommer man att flytta över tillverkningen till Brasilien, så att vi sedan får importera traktorer därifrån. Vi vet ingenting om detta.

När man säger att traktortillverkningen spelar en mycket liten roll vill jag ändå protestera. Vi i Värmland upplever snart sagt varje vecka att näringslivet inom länet får problem i alltmer ökande omfattning. Senast i dessa dagar har en stor koncern, som också gått samman, aviserat svårigheter, och vi har en krympande sysselsättning. Arbetslösheten växer och beredskapsarbetena blir allt fler. Därför har vi inte råd att mista ens 20 arbeten, utan vi behövde hellre få 20 nya. Tyvärr är utvecklingen negativ, och därför tycker jag att man – även om den här tillverkningen spelar en liten roll – skall vara på sin vakt just mot att det ständigt sker en åderlåtning av arbetstillfällena i Värmland.

Jag hoppas att regeringen, som arbetsmarknadsministern säger, skall ha uppmärksamheten riktad på den här frågan och att den då skall bedömas utifrån föreliggande omständigheter. De omständigheterna är naturligtvis flera, men en av dem borde vara sysselsättningsläget i landet och även i Arvika.

Arbetsmarknadsministern ROLF WIRTÉN:

Herr talman! Jag vill bara än en gång konstatera att den här frågan är av stor vikt, om man ser den ur rikssynpunkt. Regeringen kommer därför att följa den mycket ingående i fortsättningen på det sätt som jag framhöll i mitt svar. Jag har nämnt siffrorna för Volvo i Arvika mera för att ställa in Arvikadelen i helhetsbilden, och då är den naturligtvis en mindre del. Den här tillverkningen är mera lokaliserad till andra områden i Sverige, där sysselsättnings-situationen skulle bli betydligt allvarigare, om det hände något i den riktning som Allan Gustafsson här tänker på.

Överläggningen var härmed slutad.

§ 10 Om ny sysselsättning för de anställda vid Schlasbergs Konfektionsfabrik AB i Landskrona

Arbetsmarknadsministern ROLF WIRTÉN erhöll ordet för att besvara Hugo Bengtssons (s) den 16 november anmälda fråga, 1978/79:143, och anförde:

Herr talman! Hugo Bengtsson har frågat mig vilka åtgärder jag ämnar vidta för att bereda så många som möjligt av de anställda vid Schlasbergs Konfektionsfabrik AB i Landskrona ny sysselsättning.

Tisdagen den
28 november 1978

Om ny sysselsättning för de anställda vid Schlasbergs Konfektionsfabrik AB i Landskrona

Sedan konkursen i juni 1978 har driften vid Schlasbergs i Landskrona fortsatt med bl. a. hjälp av det statliga stödet för tidsbegränsad fortsatt drift av nedläggningshotade företag. Syftet med detta stöd, som utgår med 50 % av lönekostnaderna, är att bereda erforderligt rådrum för omplacering av de anställda eller för rekonstruktion av företaget med fortsatt drift som följd.

De försök som under stödperioden gjorts för att få till stånd en rekonstruktion av företaget har tyvärr inte givit något resultat. Konkursförvaltaren har nu uppgivit att han inte ser någon möjlighet att ens med fortsatt stöd fortsätta verksamheten efter den 12 december 1978.

F. n. undersöks möjligheterna att genom s. k. rådrumsbeställningar ändå kunna förlänga avvecklingsperioden vid företaget ytterligare. Om det visar sig vara möjligt att få fram beställningar, som lämpligen kan förläggas till anläggningen i Landskrona, och konkursförvaltningen finner det möjligt med hänsyn till konkurslagens bestämmelser att upprätthålla driften, om än i reducerad omfattning, är regeringen beredd att pröva möjligheterna att förlänga det stöd som nu utgår.

HUGO BENGTTSSON (s):

Herr talman! Jag ber att få tacka arbetsmarknadsministern för svaret på min fråga. Den får bl. a. ses mot bakgrunden av sysselsättningsläget i Landskrona och den ytterst besvärliga situation som råder redan nu med 540 registrerade arbetslösa förutom dem som befinner sig i beredskapsarbete. Av dessa är inte mindre än 340 kvinnor och detta i en kommun med knappt 38 000 invånare. Schlasbergs Konfektionsfabrik AB i Landskrona sysselsätter ju f. n. 270 personer och av dessa är ungefär 210 kvinnor.

Det innebär att vi den 13 december, då företagets verksamhet upphör, kommer att ha ökat de arbetslösas antal i kommunen till i runda tal 880, varav inte mindre än 550 är kvinnor. Till detta skall jag sedan kunna lägga den dolda arbetslöshet som finns i kommunen, och denna är sannerligen inte liten. Vid företaget finns också ett tiotal anställda i halvskyddad sysselsättning, och för deras vidkommande blir läget i den nuvarande konjunkturen om möjligt ännu värre.

Jag tycker att arbetsmarknadsministern omedelbart måste börja utarbeta förslag för att bilda ett nytt bolag med kanhända något begränsade mål. Man borde välja ut de mest lönsamma bitarna i det nuvarande företaget och inrikta sig på svensk fackhandel och export. Detta kan man, som arbetsmarknadsministern också säger i svaret, möjligen spåda på med lönsomnad, som trots allt går att skaffa, även om det blir i begränsad utsträckning. Det går också att komplettera med vissa nya produkter.

Men innan ett sådant företag bildats bör samhället gå in, som arbetsmarknadsministern också pekar på, och ge vissa stödbeställningar för att rädda så många av jobben vid företaget som möjligt. Tidigare förelåg enligt min mening möjlighet att rädda både de anställda och företaget, men samhället gick då inte in. Med hänsyn härtill måste vi nu med bestämdhet resa dessa krav; människorna där nere måste garanteras ny sysselsättning. Vad som nu håller på att ske är en fruktansvärd kapitalförstörelse, där det största kapitalet

ligger i välutbildad och mycket kunnig arbetskraft och en i övrigt fungerande organisation. Vi måste omedelbart se till att rädda vad som finns kvar av svensk tekoindustri. Detta bör ske bl. a. av beredskapsskäl, om oroligheter skulle utbryta ute i världen och vi skulle drabbas av en avspärning som följd därav.

Jag förväntar mig, som sagt, att arbetsmarknadsministern vidtar mycket snara åtgärder för att klara sysselsättningsläget för de anställda vid Schlasbergs Konfektionsfabriks AB i Landskrona.

Arbetsmarknadsministern ROLF WIRTÉN:

Herr talman! I mitt svar belyste jag möjligheten att skapa ytterligare rådtrum för personal och arbetsförmedling. Det gäller ju nu för förmedlingen att med de olika medel som den har till sitt förfogande underlätta placering av personalen vid Schlasbergs i Landskrona. Även om arbetsmarknadsläget i Landskrona är bekymmersamt, som Hugo Bengtsson påpekade, tror jag att man också skall notera den förbättring som möjligen kan iakttas.

Det finns tecken på en viss konjunkturförbättring även i det hårt prövade Landskronaområdet. I Malmöhus län har 800 företag anmält intresse för nyrekryteringsbidraget för en sammanlagd nettoökning med 4 000 personer. Detta kan möjligen tyda på att det pågår en viss aktivitet i syfte att ta hand om de personer som friställts. Det här säger jag inte för att på något sätt försöka förringa de problem dessa människor upplever, det vet Hugo Bengtsson mycket väl, men jag tror det är värt att räkna med att det kanske finns en viss mottagningskapacitet framöver.

Jag vill också påminna om att regeringen har gått in med olika åtgärder för att hjälpa upp situationen i Malmöhus län och därmed i Landskronaområdet. I varvspropositionen finns en del åtgärder som inte bara rör varven utan även omfattar insatser för att stimulera utvecklingen av övrig industri. Där finns särskilda medel för regionalpolitiska insatser i varvsregionerna uppgående till sammanlagt 300 milj. kr., vidare tillskott till de regionala utvecklingsfonderna på 30 milj. kr. samt 75 milj. kr. för bildande av investmentbolag. Genom dessa insatser skapas förutsättningar för ett aktivt och kraftfullt arbete i länet, och jag hoppas att de skall komma till stånd. Men ytterst gäller det naturligtvis också att om möjligt göra något åt själva Schlasbergsindustrin och rädda över de livskraftiga delar som finns där.

HUGO BENGTTSSON (s):

Herr talman! Arbetsmarknadsministern menar att läget trots allt skulle vara litet bättre i Malmöhus län och i Landskronaregionen. Jag kan emellertid meddela arbetsmarknadsministern att jag så sent som i går hade kontakt med en av de arbetsförmedlare som sysslat med just de anställda på Schlasbergs. Han har kartlagt deras möjligheter att ta nya jobb och håller också på att kartlägga situationen för att kunna se var man eventuellt kan placera dem.

Jag kan försäkra arbetsmarknadsministern att den bild han gav var ytterligt mörk. Det finns över huvud taget inga jobb i regionen där nere som

kan erbjudas dem som nu kommer att friställas. Därför är det så angeläget att komma med de stödbeställningar som arbetsmarknadsministern hänvisar till och som man skulle kunna ta till under ytterligare en tid för att göra det möjligt att rekonstruera företaget. Jag är medveten om att det kan bli fråga om ett företag som inte kan sysselsätta så många som är sysselsatta i dag, men det skulle ändå kunna trygga jobben för ett rätt stort antal av dessa. Jag tror det är möjligt att ta upp en diskussion med de vid Schlasbergs anställda som verkar inom resp. fackliga organisationer.

Konkursförvaltare i all ära, men de har sin bestämda uppgift att fylla, det känner vi väl till. Det är inte alltid säkert att de kan träda in i företagsledningens ställe. Vi bör med det allra snaraste, när vi nu som jag hoppas sätter i gång arbetet med rekonstruktionen av Schlasbergs, se till att det sätts in en kvalificerad företagsledare som kan styra och ställa i företaget. Då tror jag det finns goda möjligheter att ta till vara det bästa i detta företag och därmed också trygga sysselsättningen för många av de nu anställda.

Överläggningen var härmed slutad.

§ 11 Om lokaliseringen av det norra skogsinstitutet

Statsrådet BIRGIT RODHE erhöll ordet för att besvara *Sven-Erik Nordins* (c) den 16 november anmälda fråga, 1978/79:136, till utbildningsministern, och anförde:

Herr talman! Sven-Erik Nordin har frågat utbildningsministern dels när en proposition angående byggnads- och lokaliseringsfrågan för det norra skogsinstitutet kan väntas föreligga, dels om utbildningsministern är beredd att förorda Sollefteå som definitiv lokaliseringsort för institutet.

Arbetet inom regeringen är så fördelat att det är jag som skall svara på frågan.

Kungl. Maj:t uppdrog år 1974 åt skolöverstyrelsen att komma in med förslag om skogsinstitutens framtida verksamhet. Riksdagen har uttalat att frågan om lokaliseringen av det norra skogsinstitutet bör prövas på nytt, när resultatet av nämnda utredning föreligger. Skolöverstyrelsen har i november 1977 redovisat sitt uppdrag. Förslaget har remissbehandlats och bereds f. n. inom regeringskansliet. Regeringen har för avsikt att lämna förslag i frågan i 1979 års budgetproposition. Eftersom också frågan om lokaliseringen bereds i detta sammanhang, är jag för dagen inte beredd att göra några uttalanden angående den framtida förläggningen av det norra skogsinstitutet.

SVEN-ERIK NORDIN (c):

Herr talman! Allra först ber jag att få framföra ett tack till statsrådet Birgit Rodhe för svaret på min fråga, som jag ställt av flera skäl.

Jag vill sedan göra en allmän kommentar.

Statens kvarnar mal långsamt, och här har vi ett skolexempel på detta. Men jag frågar: Hur långsam får takten egentligen bli?

År 1969 beslöt riksdagen att det norra skogsinstitutet skulle förläggas till Sollefteå. Lokaler skulle byggas och stå färdiga 1973. År 1973 kom, men inget institut. 1974 uppdrog regeringen åt skolöverstyrelsen att utreda frågan om skogsinstitutets framtida verksamhet. 1976 beslöt riksdagen att frågan om lokaliseringen skulle prövas på nytt, när SÖ-utredningen var klar. 1977 var SÖ klar med sin utredning, och det enda verkligt nya som utredningen kom fram till var att skogsinstitutet skulle inordnas under lantbruksuniversitetet.

Nu har snart 1978 gått till ända. Skuggorna ruvar alltså över skogsinstitutets framtid. Skolministrar har kommit och gått. Frågor har ställts, och undvikande svar har givits – ja, inte i dag, det vill jag säga. Snart har tio år gått med väntan, utredningar och irritation hos alla dem som berörts av frågan.

Jag frågar: Har någonting nytt hänt som motiverat den här långhalningen? Jag kan inte se att någonting nytt har hänt. Alla gamla skäl för lokalisering till Sollefteå kvarstår. I Sollefteå finns redan nu verksamheter som med fördel bör samordnas med skogsinstitutet. Där finns skogsvårdsstyrelsen med sina lokaler. Där finns en skogsbruksskola. Åtskilliga av dessa lokaler kan användas gemensamt, och de bör användas gemensamt. Jag frågar: Har vi verkligen råd att bygga upp olika samhällsinstitutioner på skolans område utan att se på möjligheterna till gemensam lokalanvändning? Har vi råd att inte ta till vara möjligheten att samordna lärarresurser? Jag skulle vara tacksam om Birgit Rodhe ville kommentera just de här två frågorna.

Eftersom detta är min första debatt med Birgit Rodhe i hennes egenskap av skolminister vill jag gärna ge henne chansen att till skillnad från sina föregångare verkligen se till att någonting blir gjort. Jag ser alltså fram emot att vi efter nyåret 1979 får en proposition i den här frågan, och jag hoppas att denna proposition innehåller ett förslag om att det norra skogsinstitutet definitivt skall förläggas till Sollefteå. Det skulle skingra många ovisshetens dimmor.

Statsrådet BIRGIT RODHE:

Herr talman! Ansvaret för att statens kvarnar har malt så långsamt i det här fallet – ovanligt långsamt, får vi kanske vara överens om – kan jag inte ta på mig av naturliga skäl. Jag skall heller inte försöka analysera varför det gått så långsamt.

En anledning till att det nu på slutet har dröjt är väl att utredningen och remissinstanserna var överens om att denna utbildning skulle överföras till Sveriges lantbruksuniversitet. Därav följer ju också andra organisatoriska konsekvenser. Det är därför naturligt att jag tyvärr inte ser någon möjlighet att i dag gå in på en diskussion om rimligheten av den ena eller den andra av de frågor som Sven-Erik Nordin ställde, och jag kan alltså bara än en gång hänvisa till det besked som skall komma i samband med budgetpropositionen 1979.

SVEN-ERIK NORDIN (c):

Herr talman! Jag hade naturligtvis inte väntat att skolminister Rodhe här i dag skulle ge ett besked om lokaliseringen – det skulle verkligen ha varit att föregripa den normala beredningen inom departementet.

Vad jag var ute efter var egentligen att få klart för mig i vilken anda skolministern kommer att skriva den proposition som skall läggas till grund för ifrågavarande beslut om den framtida lokaliseringen. Det var av det skälet jag tog upp frågorna om samordning av lokaler och samordning av lärarresurser, för i den PM som skolöverstyrelsen utarbetat i denna fråga, daterad i juli 1977, säger man t. ex. att det är problem med lärarsituationen vid skogsinstitutet. Det beror på att de är så pass små som skolenheter. Man säger vidare – jag citerar ordagrant:

”Det råder ett nära samband i flera avseenden mellan skogsteknikerutbildningen och gymnasieskolans skogsbrukslinje. Den föreslagna översynen måste därför ske med allt beaktande av gymnasieskolans skogliga utbildning.”

Jag har velat peka på det faktum att det bedrivs skoglig utbildning på gymnasienivå i Sollefteå vid en skogsbruksskola som ligger så placerad att där också kan byggas ett skogsinstitut så att säga vägg i vägg med skogsbruksskolan.

Jag vill alltså lägga skolministern varmt om hjärtat att beakta både innehållet i denna PM och vad jag nu har sagt.

Överläggningen var härmed slutad.

§ 12 Om Åreprojektet

Jordbruksministern ERIC ENLUND erhöll ordet för att besvara *Stina Eliassons* (c) den 16 november anmälda fråga, 1978/79:147, och anförde:

Herr talman! Stina Eliasson har frågat mig vilka åtgärder jag ämnar vidta för att nu föreliggande planer för Åreprojektet skall kunna fullföljas.

Regeringen beslöt i november 1974 att följande investeringar skulle ingå i det s. k. Åreprojektet.

En kabinbana från Åre centrum till Åreskutans topp samt olika aktivitetsanordningar.

En stugby med 400 bäddplatser.

Ett nytt avloppsreningsverk samt vissa övriga infrastrukturella åtgärder.

Vad avser kabinbanan har investeringen fullgjorts. Rekreationsberedningen och Sveriges turistråd har gemensamt ett uppdrag att utvärdera erfarenheterna av Åreprojektet samt utreda kompletterande investeringar. Detta uppdrag kommer att slutföras inom kort, varefter ställning kan tas till eventuella förslag som syftar till att komplettera Åreprojektet enligt 1974 års beslut.

Vad gäller den stugby med 400 bäddplatser som ännu inte uppförts föreligger f. n. inget konkret förslag.

Frågan om avloppsreningsverket och dess anslutningar är under beredning. De 15,2 milj. kr. som anvisades som lån av riksdagen år 1977 är enligt Åre kommun inte tillräckliga. Vidare prövas f. n. frågan om reningsverkets lokalisering i koncessionsnämnden för miljöskydd. En samlad bedömning bör kunna göras när nämnden tagit sitt beslut.

STINA ELIASSON (c):

Herr talman! Jag tackar statsrådet för svaret på min fråga. Det innehåller inte så mycket av bestämda besked att ta fasta på. Mycket i det gäller sådant som eventuellt skall ske – hänvisning till att frågan är under beredning och liknande. Det är dock beslutat, som jordbruksministern redogjorde för, att en etapp i Åreprojektet skall fullföljas.

Att just Åre utvaldes är ganska naturligt. Åreregionen har ju sedan lång tid tillbaka utvecklat traditioner med stor betydelse framför allt för den inhemska vinterturismen. Åre är också internationellt känt som rekreations- och vintersportort.

Riksdagsbeslutet 1977 innebar att Åreprojektet skulle fullföljas i enlighet med vad som redovisades i propositionen 1976/77:98, där dåvarande jordbruksministern Dahlgren ansåg det vara angeläget att de i Åreprojektet förutsatta investeringarna kan komma till stånd samt framhöll: "För detta talar även den enighet som rått kring Åreprojektet."

Anledningen till min fråga är att flera av de beslutade investeringarna ännu inte har kommit till stånd och att andra inte helt slutförts. Framför allt är finansieringsproblemen stora.

Den nu aktuella första etappen kan inte fullföljas utan ökat ekonomiskt stöd till Åre kommun och Åre Lift- och Kabinbanc AB. Åreprojektet har värde både sett ur social synpunkt och med hänsyn till sysselsättningsaspekten. Man måste ta stor hänsyn till kommunens ekonomiska läge. Kommunalskatten i Åre kommun är hög i dag – nämligen 31:29.

Det som i nuläget är särskilt akut är frågan om vatten och avlopp. Finansieringen av denna fråga är inte löst. Mycket är avhängigt av att vaddelen klaras. Detta gäller såväl för det fasta boendet som för fritidsboendet. Projektet måste fullföljas. De aktiviteter som byggts upp måste följas upp med ökat boende. Annars får man ju inte den avkastning som man bör få ut av det kapital som är nedlagt. Man når inte heller avsikten med projektet, nämligen att skapa möjligheter för alla att utnyttja aktiviteterna, oberoende av handikapp eller ekonomiska och sociala förhållanden.

Statsrådet säger i sitt svar bl. a. att rekreationsberedningen och Sveriges turistråd har fått ett uppdrag, som inom kort kommer att slutföras. Vad menas med orden "inom kort" i det sammanhanget?

Det var positivt att i svaret få höra att frågan om avloppsreningsverket och dess anslutningar är under beredning. Det konstaterades också att de 15,2 miljoner som anvisades som lån år 1977 inte är tillräckliga. Nej, det är de verkligen inte. I dag är dessa utgifter kostnadsberäknade till 40 miljoner. Åre är en fattig kommun, och det är viktigt att projektet fullföljs i denna del. Det krävs också ett rejält grepp över hela projektet. Det fattas väldigt mycket i

kommunens infrastruktur.

Före industriministern Åsling tillsatte en informell arbetsgrupp, och jag undrar om den också är verksam i dag och om den måhända kommit fram till något konkret resultat. Har den särskilt diskuterat den här aktuella delen av Åreprojektet?

Jag tackar än en gång för svaret på min fråga och skulle gärna se att jag fick svar också på den sist framförda punkten.

Jordbruksministern ERIC ENLUND:

Herr talman! Jag delar Stina Eliassons uppfattning att Åreregionen har utomordentligt stor betydelse för svensk turism. På den direkta frågan om vad tidsbegreppet "inom kort" här innebär vill jag svara att vi bör få en redogörelse före detta års utgång.

Stina Eliasson pekade vidare på att de investeringar som ingår i projektet inte har fullföljts. Jag vill på den punkten säga några ord när det gäller nytt avloppsreningsverk och ledningar för vatten och avlopp. Självfallet fordrar den frågan en snabb lösning.

Den kostnadsberäkning som i propositionen 1976/77:98 låg till grund för anvisandet av 15,2 milj. kr. har senare visat sig ohållbar. Därför har ett nytt va-projekt arbetats fram.

I september i år konstaterade naturvårdsverket att man inte kunde godkänna den föreslagna lokaliseringen av reningsverket. Åre kommun har besvärat sig hos koncessionsnämnden.

I avvaktan på nämndens beslut vill jag vänta med att göra en total bedömning av detta senare projekt, vilket även inkluderar ett nytt vattenverk i Duved och vatten- och avloppsledningar därifrån till Åre.

Jag anser emellertid att det är helt nödvändigt att vatten- och avloppsfrågan i Åredalen får sin lösning under nästa år.

Sedan vill jag tillägga att beträffande vägar och vägförbättringar förefaller ändå en tillfredsställande lösning ha nåtts genom de 2 milj. kr. som anvisades i fjolårets proposition.

STINA ELIASSON (c):

Herr talman! Jag tackar statsrådet för det kompletterande svaret. Jag vill påpeka att Åreprojektet har karaktär av försöksprojekt för att man skall vinna erfarenheter av utbyggnad av primärt rekreativt område. Därför är det verkligen angeläget att den fortsatta utvecklingen möjliggörs.

Jag känner till det som jordbruksministern pekade på, nämligen att naturvårdsenheten på länsstyrelsen har sagt att Åresjön är mycket förorenad, och jag understryker vikten av att här händer något mycket snabbt.

Jag har mig också bekant att Åre kommun förbereder en uppvaktnings hos jordbruksministern för att informera honom om de här problemen och för att diskutera Åreprojektet över huvud taget. Det är min förhoppning att Åre kommun då får så positiva besked med sig hem att va-frågan snabbt kan lösas vad finansieringen beträffar, för det är där den stora haken finns.

Jordbruksministern ERIC ENLUND:

Herr talman! Jag vill lämna ytterligare en upplysning, och det är att rekreationsberedningen ämnar låta Statskonsult AB genomföra en total utvärdering avseende Åreprojektets planering, organisation och finansiering. Det är min förhoppning att den utvärderingen skall kunna ge en tillfredsställande vägledning vid genomförandet av de nya turistsatsningarna.

STINA ELIASSON (c):

Herr talman! Jag tackar också för den kompletterande upplysningen. Men rekreationsberedningen gör väl f. n. ingenting annat åt Åreprojektet än just detta. Enligt vad jag förstår väntar man i beredningen på ett ställningstagande från regeringens sida i form av en proposition som rör de frågor som har behandlats i beredningens rapport Statliga insatser för turism och rekreation: Dessutom gavs det här uppdraget för ganska lång tid sedan, och man undrar därför: Har någonting konkret kommit från beredningen?

Jordbruksministern ERIC ENLUND:

Herr talman! Det torde vara nödvändigt att denna utvärdering sker och att man får det underlaget till hjälp vid utformandet av ytterligare satsningar på Åreprojektet.

STINA ELIASSON (c):

Herr talman! Just vatten- och avloppsproblemet behöver ju inte ha beröring med den utvärdering som beredningen har att utföra.

Jordbruksministern ERIC ENLUND:

Herr talman! Beträffande va-anläggningarna är det naturligtvis i första hand nödvändigt att man får koncessionsnämndens utlåtande över projektet.

STINA ELIASSON (c):

Herr talman! Men för kommunen och för länet är det väsentligt att också i god tid och så snart som möjligt få veta hur man skall klara finansieringen.

Överläggningen var härmed slutad.

§ 13 Föredrogs och hänvisades

Motioner

1978/79:114 till arbetsmarknadsutskottet

1978/79:115 till skatteutskottet

1978/79:116 till finansutskottet

1978/79:117 till skatteutskottet

1978/79:118 till socialförsäkringsutskottet

1978/79:119 till socialutskottet

1978/79:120 och 121 till utbildningsutskottet

*Motion om avdrag
för framtida utgifter
för hantering
av kärnbränsle*

§ 14 Motionen 1978/79:126 av Olof Johansson med anledning av propositionen 1978/79:39 om avdrag för framtida utgifter för hantering av kärnbränsle

Föredrogs motionen 1978/79:126.

TALMANNEN:

Motionären har med stöd av 3 kap. 11 § riksdagsordningen väckt motion i anslutning till propositionen 1978/79:39 om avdrag för framtida utgifter för hantering av kärnbränsle.

Jag finner emellertid propositionens innehåll inte vara av sådan art att det kan utgöra grund för motionären att nu väcka förevarande motion.

På grund härav finner jag mig enligt 2 kap. 9 § riksdagsordningen förhindrad att ställa proposition på hänvisning av motionen till utskott.

OLOF JOHANSSON (c):

Herr talman! I propositionen 1978/79:39 föreslås möjlighet till avdrag enligt kommunalskattelagen för *framtida* kostnader för kärnbränsleavfall. Några krav ställs inte på kärnkraftsföretagen så att medel säkerställs och finns tillgängliga, när de framtida hanteringsutgifterna skall erläggas. Inte heller anges några riktlinjer för det utredningsarbete som aviseras i frågan.

Bakgrunden till min motion är denna utformning av propositionen, som alltså innebär en skattefälvör för kärnkraftsföretagen utan att kräva garantier mot kostnadsövertalring på kommande generationer.

Talmanen har nu ansett att remiss till utskott av motionen bör vägras på formella grunder.

Med hänsyn till att allmän motionsrätt föreligger så snart som i januari har centerens förtroenderåd beslutat att inte yrka på remiss till utskott men väl återkomma i sakfrågan.

Herr talman! Jag har alltså inget yrkande.

Överläggningen var härmed slutad.

Kammaren godkände talmannens propositionsvägran.

Motionen lades till handlingarna.

§ 15 Föredrogs och hänvisades

Motioner

1978/79:127–132 till näringsutskottet
1978/79:133 och 134 till skatteutskottet
1978/79:135 och 136 till näringsutskottet

§ 16 Föredrogs och bifölls

Interpellationsframställningar 1978/79:102 och 103

§ 17 Talmannen meddelade att på föredragningslistan för morgondagens sammanträde skulle näringsutskottets betänkande nr 11 uppföras främst bland två gånger bordlagda ärenden.

§ 18 Anmälades och bordlades

Proposition

1978/79:69 om delpension för egenföretagare m. m.

§ 19 Anmälades och bordlades

Motioner

1978/79:137 av *Gösta Bohman m. fl.*1978/79:138 av *Torkel Lindahl*1978/79:139 av *Torkel Lindahl*1978/79:140 av *Inger Lindquist och Ove Nordstrandh*1978/79:141 av *Olof Palme m. fl.*1978/79:142 av *Lars Werner m. fl.*1978/79:143 av *Nils Åsling m. fl.*

med anledning av propositionen 1978/79:49 om vissa varvsfrågor

1978/79:144 av *Grethe Lundblad och Hans Pettersson* i Helsingborg1978/79:145 av *Johan Olsson*

med anledning av propositionen 1978/79:60 om åtgärder för försörjningsberedskapen på skoområdet

1978/79:146 av *Filip Fridolfsson*1978/79:147 av *Börje Hörnlund*1978/79:148 av *Sven Mellqvist m. fl.*1978/79:149 av *Jan-Ivan Nilsson och Karl-Anders Petersson*1978/79:150 av *Johan Olsson och Olle Eriksson*1978/79:151 av *Lars Werner m. fl.*1978/79:152 av *Lars Werner m. fl.*1978/79:153 av *Lars Werner m. fl.*1978/79:154 av *Lars Werner m. fl.*1978/79:155 av *Håkan Winberg*

med anledning av propositionen 1978/79:25 med förslag om tilläggsbudget I till statsbudgeten för budgetåret 1978/79

1978/79:156 av *Karl Hallgren och Jörn Svensson*1978/79:157 av *Olof Palme m. fl.*

med anledning av propositionen 1978/79:35 om ekonomiskt stöd till vissa roderiföretag

Nr 42

Tisdagen den
28 november 1978

1978/79:158 av *Håkan Winberg*
med anledning av propositionen 1978/79:38 om ändring i lagen (1970:989) om
införande av fastighetsbildningslagen

*Meddelande om
frågor*

1978/79:159 av *Ingvar Svanberg m. fl.*
med anledning av propositionen 1978/79:43 om meddelsanvisning m. m. på
tilläggsbudget I till statsbudgeten för budgetåret 1978/79 inom industride-
partementets verksamhetsområde

1978/79:160 av *Erik Wårnberg m. fl.*
med anledning av propositionen 1978/79:44 med förslag till en ny jordbruks-
bokföringslag, m. m.

1978/79:161 av *Thorsten Larsson m. fl.*

1978/79:162 av *Ingvar Svanberg m. fl.*

1978/79:163 av *Lars Werner m. fl.*

med anledning av propositionen 1978/79:46 om stöd till vissa energibespa-
rande åtgärder inom näringslivet

1978/79:164 av *Gunilla André och Anne-Marie Gustafsson*

1978/79:165 av *Lars Werner m. fl.*

1978/79:166 av *Håkan Winberg m. fl.*

med anledning av propositionen 1978/79:62 om ändring i lagen (1974:203) om
kriminalvård i anstalt, m. m.

1978/79:167 av *Lars Werner m. fl.*

med anledning av propositionen 1978/79:63 med förslag till lag om ändring i
byggnadslagen (1947:385)

1978/79:168 av *Karl-Gustaf Mathsson m. fl.*

med anledning av propositionen 1978/79:66 om lån för underhåll av
hyreshus

§ 20 Meddelande om frågor

Meddelades att följande frågor framställdes

den 28 november

1978/79:184 av tredje vice talmannen *Karl Erik Eriksson* (fp) till arbetsmark-
nadsministern om åtgärder för att förbättra sysselsättningen i Värmland:

Sysselsättningssituationen i Värmland har länge varit mycket besvärlig. Värmland är ett av de hårdast drabbade länen. Stora insatser har gjorts från olika myndigheters sida men trots detta är situationen mycket allvarlig. I länet finns enligt "oktoberräkningen" 5 347 arbetssökande "utan arbete för

omedelbar placering”.

Framtiden ter sig också oviss för många av länets större industrier. Av färska besked genom massmedia framgår att Billerud-Uddeholm kommer att vidta friställningar i större omfattning än som tidigare förutsetts. Vänerskog har trappat ned sin verksamhet bl. a. i Åmotfors. Ero-Frys lägger om tillverkningen vilket får till följd att det blir stora friställningar i Arvika.

Jag bedömer som mycket allvarligt att ett tidigare hårt drabbat län skall befara ytterligare avtappning av arbetstillfällen.

Med hänvisning till det anförda vill jag ställa följande fråga till arbetsmarknadsministern:

Vilka åtgärder avser regeringen att vidtaga för att förbättra sysselsättnings-situationen i Värmland?

1978/79:185 av *Christer Nilsson* (s) till arbetsmarknadsministern om den statsbidragsberättigade utbildningen för arbetslös ungdom:

För att möta olika utbildningsbehov hos ungdomarna har man beslutat om s. k. korta kurser i gymnasieskolan, utanför de ramar som i övrigt fastställs. Detta har lett till stora planeringssvårigheter ute i kommunerna där man gör betydande ansträngningar för att uppfylla de krav som ungdomarna ställer.

I ett fall som kommit till min kännedom skulle en grupp ungdomar erbjudas en kort kurs på det bygg- och anläggningstekniska området jämte beredskapsarbete. Utbildningen skulle förläggas till AMU-center med utnyttjande av ledig kapacitet. För utnyttjandet av AMU:s lärare, lokaler och utrustning krävdes en ersättning på 75 000 kr. Gällande bidrag till kommunerna för anordnande av kort kurs medger endast en ersättning på 25 000 kr. per kurs. Man vände sig då till skolöverstyrelsen, som är central tillsynsmyndighet både för gymnasieskola och för arbetsmarknadsutbildning, men inget kunde göras. Resultatet blev att ungdomarna inte kunde erbjudas denna utbildning. AMU:s kapacitet stod outnyttjad.

Mot denna bakgrund vill jag till arbetsmarknadsministern Rolf Wirtén ställa följande fråga:

Anser arbetsmarknadsministern att det är rimligt att arbetslösa ungdomar förvägras utbildning därför att offentliga utbildningsanordnare inte kan komma överens om den inbördes ersättningen och avser arbetsmarknadsministern att vidta några åtgärder för att undvika likartade fall?

1978/79:186 av *Bertil Jonasson* (c) till industriministern om den framtida sysselsättningen inom skogsnäringen:

Sysselsättningsläget i Värmland har länge varit besvärligt. Detta har lett till en omfattande oro bland människorna när det gäller att behålla jobben. Inte minst har lönsamhetsutvecklingen på skogssidan utgjort ett allvarligt orosmoment i detta sammanhang. Det finns nu rykten om att Uddeholm-Billerud avser att varsla 2 000 människor om avsked. Samhället måste självfallet utnyttja till buds stående medel för att förhindra detta. Bl. a. kan

Tisdagen den
28 november 1978

---

*Meddelande om
frågor*

statsmakterna agera i samband med utbetalningen av det s. k. Uddeholmslånet.

Avser industriministern att fullfölja de intentioner trepartiregeringen hade för att säkerställa skogsnäringens fortbestånd och framtida möjligheter att bereda människor sysselsättning?

1978/79:187 av *Sven Lindberg* (s) till industriministern om tidpunkten för förslag till riksdagen rörande skogsnäringens problem:

Mot bakgrund av skogsindustrins strukturella och finansiella problem ber jag att få ställa följande fråga till industriministern:

Avser regeringen att inför vårriksdagen lägga fram förslag till en samlad lösning av skogsnäringens problem?

1978/79:188 av *Stig Alemyr* (s) till utbildningsministern om förekomsten av utländskt stöd till militär forskning i Sverige:

Enligt uppgifter i massmedia har medel från Förenta staternas försvarsdepartement använts för forskning vid universitet och högskolor i Sverige. Detta stöd till militär forskning genom anslag från ett annat land har utgått trots att man från dåvarande universitetskanslersämbetet slog fast att detta inte var lämpligt.

Mot denna bakgrund vill jag fråga utbildningsministern Jan-Erik Wikström dels hur stor omfattningen är av den forskning vid svenska universitet och högskolor som finansieras med anslag från utländska militära myndigheter, dels om han anser att det är lämpligt att svensk forskning finansieras genom anslag t. ex. från det amerikanska försvarsdepartementet, dels vilka åtgärder utbildningsministern avser att vidta för att förhindra att universitet och högskolor i Sverige utnyttjas för utländska försvarsändamål?

1978/79:189 av *Sten-Ove Sundström* (s) till industriministern om statliga beställningar till verkstadsföretag i Norrbotten:

En betydande del av de små och medelstora verkstadsföretagen i Norrbotten är beroende av service och beställningsarbeten, som läggs ut från de statliga basindustrierna i länet. Under de senaste åren har basindustrierna i allt högre utsträckning börjat efterfråga s. k. paketlösningar för att utföra sina investeringar. Detta medför att allt fler beställningsarbeten sker hos företag utanför regionen eller utomlands. Med tanke på den katastrofala arbetsmarknadssituationen i Norrbotten är det ytterst angeläget att de beställningar som görs så långt som möjligt gynnar länets små och medelstora verkstadsföretag.

Dessa verkstadsföretag har resurser och kunnande att utföra en stor del av dessa arbeten.

Med anledning av detta vill jag ställa följande fråga till industriministern:

Är statsrådet beredd att vidta åtgärder så att de statliga företagen i högre utsträckning vid beställning av verkstadsprodukter gynnar de norrbottniska verkstadsföretagen?

Nr 42

Tisdagen den
28 november 1978

1978/79:190 av *Per Bergman* (s) till bostadsministern om åtgärder mot spekulation i småhusbyggande:

*Meddelande om
frågor*

Bostadsministern konstaterar i propositionen 1978/79:55 att det behövs fördjupade överväganden om vilka metoder som på längre sikt kan användas för att motverka spekulation i småhusbyggandet. Detta konstaterande kan inte sakligt bestridas. Vidare anges vissa exempel på frågor som berörs av sådana överväganden: kommunala villkor, skattefrågor, indragning av statligt stöd.

Mot bakgrund av det anförda önskar jag fråga bostadsministern:

Vill bostadsministern ytterligare precisera hur och när de utfästa fördjupade övervägandena om spekulation i småhusbyggandet skall göras och när övervägandena och därav föranledda förslag kommer att presenteras för riksdagen?

§ 21 Kammaren åtskildes kl. 16.38.

In fidem

BERTIL BJÖRNSSON

/Solveig Gemert